

Megjelenik
minden kedden.

A lap szerkesztéséért illető közlemények a szerkesztőháza (járnai, 77. sz.) intézendők.

Bérmertelen levelet nem fogadjuk el.

Arányokat nem adunk vissza.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 ft
Fél évre 3
Negyed évre 1 50 kr.

HIRDETÉSEK DÍJA:

öt hasábos petit sor 5 kr.

NYILTÉR:

három hasábos petit sor . 15 kr.

KASSA és VIDÉKE

Vegyes tartalmu hetilap.

Az előzetési pénzek és hirdetési díjak,

atalában a lap anyagi részét illető közlemények a kiadó-hivatalhoz (Pannónia Könyvnyomda és Képező-nyomtatás) intézendők.

Hirdetményeket elfogad:

Hausstein és Vogler Budapest, Bécsben, Berlinben, Münchenben, majnai Frankfurtban, Stuttgartban, Hamburgban és Bernben. *Monse Rudolf* Bécsben, Prágában, Münchenben, Hamburgban, Nürnbergben, majnai Frankfurtban, Strassburgban, Berlinben, Zürichben, Borsodban és Nürnbergben. *Lang L.* nemzetközi hirdetési irodája Budapest. *A. de launet* hird. iroda Stuttgartban. *A. Jäger*féle könyvkereskedés Frankfurtban. *Schlöte E.* Bremenben. *Kort Jend* Lipcsében.

A közönyösségről.

„Könnyű a gyűlöletet, nehéz a szeretetet, legnehezebb eltitkolni a közönyösséget.“ Börne e szavaival kezdjük meg cikkünket. Okunk van rá, okunk mellynek valóságáról, bármennyire szeretnők is az ellenkezőt elhítenni magunkkal, meggyőző a mindennapi tapasztalás, meggyőzőnek a jelenségek, melyeket társadalmi életünkben napról napra hallunk, látunk, érzünk. —

Nagy eszmék egyesek agyában, magasztos érzelmek egyesek szívében szoktak szülemelni; lelkesülni nagy és magasztos célokért egyeseknek is lehet, igen: de elérni, megközelíteni eme célokat csupán a közlekedésnek, csupán csak az összesített erők fokozott hatalmának jutott osztályrészül; a kivított diadal, a kivított társadalmi siker öröme általában véve csak centripetal törekvés hatása gyanánt keletkezik az emberi szívből.

Lehet-e társadalomra nézve magasztosabb cél, mint az eszményi kincseknek: lelkiismeret, becsület, szabadság, jog, szeretet, hűség, művészet, tudomány stb. általánosítása által a közjólét fontos eszméjének megvalósítása? Lehet-e emberi gondolkodásnak, lelkesülésnek, iparkodásnak és törekvésnek méltóbb tárgya ennél? És lehet-e ezirányban bárhol és bármiképpen inkább lendíteni, többet tenni, mint épen a sajtónak terén? Nem alaptalanul állítá a híres Courrier Pál Lajos: „Beszéljünk, mert ez jó, írjunk, mert ez jobb, nyomassunk, mert ez kitünő dolog és a legjobb, ami csak embertől kitelik.“

Az eszköz birtokunkban van, intézkedhetünk fölötté, a rendelkezés vele jogosan szabad, és mégis: mi hát az oka, hogy oly nehezen haladunk előre az eszményi kincsek általánossá tételének és a közmelegnyugvás, nem mondjuk a közboldogság, meghonosításának, megvalósításának ösvényén? Megfelel e kérdésre Langheim, midőn egyik verszetében mondja, hogy a jelenkor szelleme kineveti a mult erkölceit, hogy az emberi fő nyert, igaz, de amennyit az nyert, vesztett a szív, s hol ós időkben egyenesszívűség, becsületérzés honolt, ottan századunkban az önösség ütötte föl tanyáját, az önösség, mely kettős nyelven beszél és mely a szerződések szentségét nem ismeri, nem is tiszteli.

Van-e e szavakban más, mint azon igazság, hogy minden közös érdek iránt közönyösség fogta el a szívek összégét, melyek lelkesülni már csakis azért tudnak, ami saját egyéni viszonyaink, körülményeink, állapotaink materialisztikus javítására vonatkozik s e javítást eléldézní, életmozdítani képes?

Igen, oka társadalmi együvértartozóságunk, közszellemünk megfogyatkozása s hiányainak s így a közjólét távolmaradásának, hogy hidegség, részvétlenség, közöny, megvetés, dac ostromolták meg, bevették

a kebelét s az emberiség nagy része nem képes többé, hogy kezeit az ég felé nyujtsa, pedig egy modern protestans tudós kijelentése szerént a kezeknek ily kinyujtása „a földi életcélokra nézve sokkal nagyobb s magának a dolognak természetellen fekvő előnynnyel bir minden más kéznuyítás fölött.“

E bajon egyedül a nemes eltökélés felvillanása segitend, ha ehhez egyuttal azon szilárd ragaszkodás is, mely valódi műveltség kifolyása, járul, hogy amit az felvillanása ihlettségében határoz, azt végre is hajtandja. t. i. hogy a hidegség helyére mindnyájunk a meleg kötelesség-érzetet, a részvétlenségére az áldozatkész előszeregetet a közügyek sa feladatát öntudatosan ismerő sajtó és ennek hathatós pártolása iránt, a közönyösség, rideg megvetés és merev dac helyébe pedig a hajlékony lelkesedés és igazán testvéries megbecsülés ihletét ültetendi s oltandja szívébe!

Mert mit ér a legjobb sajtónak még oly magasztos törekvése: mit ér az igaz, jó és szép iránti még oly kitartó lelkesültsége: mit ér ezekért való küzdése, sőt egyeseknek — ha kell — önfeláldozása is, hogy ha a közönség minden eszme, minden magasztos érzelm elöl hideg részvétlenségébe zárkózik s egyéni szempontból mérlegelve, sokszor fitymálva a dolgok menetét, nem tud, nem akar emlékedni oda, hol pártfogása és támogatása kezét-fogva a sajtótörekvésekkel biztosíthatná azoknak az őket méltán megillető társadalmi jótékony befolyást.

Apólsra szorul az életben minden. — Életrevaló, feladata magaslatán álló sajtója csak életrevaló s olyan közönségnek lehet, amely azt támogatni s ekkép szeretni és becsülni s amabban önmagát becsülté tenni is tudja. Agathokles.

Nyílt kérelem tek. Münster Tivadar polgármester urhoz és főhívás választó polgártársaimhoz.

A törvényhatóságok rendezéséről szóló törvény, megalapítván a bizottsági tagok qualificatióját, intézkedik, hogy a törvényhatósági bizottságok fele-részben a legtöbb adót fizető városi polgárok-ból, illetőleg lakosokból, fele-részben pedig a választók bizalmából arra érdemesített tagokból álljanak. „Minden bizottsági választott tagjai 3 évenkint 6 évre választatnak. A legelső alkalommal megválasztottak közül az első három év leteltével minden egyes választókerületre nézve külön-külön eszközölt sorshuzás után a választottak fele kilép.“

E kisorsolás városunk törvényhatósági bizottsága kebelében már megtörtént. Ugyszintén elég van tőve a törvény azon megkívántóságának is, hogy a választás alá eső tagok megválasztása csak a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítását után történhetik.

Közvetlenül a választás előtt vagyunk tehát, mintegy a választások előestéjén!

Az alispán illetőleg polgármester az igazolt tagok névsorát tájékozás végett közzé tenni tartozik. Így rendel a törvény.

Ezt megelőzőleg az igazolás hogyan történhetik? — Erről a törvény szövege határozottan nem intézkedik s csupán csak annyit mond, hogy

az egyes választókerület választóit külön-külön betűrendben a közgyűlés által kiküldött választmány állítja össze az országos képviselők választására jogosultak utolsó névjegyzékéből.

Mint hogy ez összeállítás alkalmával megtörténhetik, hogy olyanok is kerülhetnek a választók névjegyzékébe, kik időközben választói jogosultságukat elvesztették, míg másrészt egyesek akár tévedés, akár más véletlen körülmény folytán a névjegyzékéből kimaradhatnak: ugy hiszem, nem csalódom, ha a törvény intentionijában rejliknek állítom, mikép az összeállított névjegyzék már eleve is, mihelyt t. i. az oclára kiküldött választmány az összeállítással elkészül, a közönség megtekintése végett közszemlére valahol kitétessek, hogy leginkább a jogukban netán sértettek az igazolási választmány elé terjesztessék sérelmeiket. Alapítom ezen nézetemet az országgyűlési képviselő választására szabott eljárásból s a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvény azon rendelkezéséből merített indokolt érve, hogy t. i. a választásnál előforduló minden kérdés elintézése, hogy azzal a kifejezéssel éljek, három forum megbirálására bízva jelentkezik. Így az előzetes kérdéseknél a kiküldött választmány, az igazolási és végre az állandó bíráló választmányára.

Azon nyílt kérelemmel bátorkodom az előre becsatoltaknál fogva járulni tek. polgármester urhoz, legyen szives a kifejtetteket tekintetbe véve, olyaténkép intézkedni,*) hogy a választmány által összeállított névjegyzék az első összeállítás után — minthogy a választásig terjedő időköz ugy is rövid — mihamarább közöltessek a t. e. városi közönséggel. Szükségessé teszi azt azon körülmény is, hogy kinek-kinek érdekében áll mielőbb tudni, ha választónak tekintetik-e, vagy nem.

Ez alkalommal polgári kötelességemnek tartom azon meggyőződésemet is kifejezni, hogy határozottan a város java és így közös jóletünk érdekében fogunk cselekedni, ha választói jogunkat egyes-egyedül tisztá lelkiismeret és becsületérzés által kalauzoltatva és menten minden politikai pártszínezettől fogjuk annál inkább érvényesíteni, mert a politikai pártokosadás városi ügyekben egyáltalában nincs helyén, most pedig, miután az országos két nagy párt egymással bekezeztet fogott, valóban menthetetlen ballogás és viszonyaink között — nem habozom kimondani — polgári bűn volna.

Azért t. polgártársak: salus civitatis suprema lex esto! Azaz választáskor határozottan városunk érdekét és javát tekintsük!

A kassai Deák-kör alelnöke:
Dr. Klekner Alajos.

A nyilvános felolvasásokról.

A népszerű tudományos felolvasások és előadások a főrangú francia nők által hoztakat diaválta. Ezek zártkörű salonjaikba a vidám, szelleműs csevegés, a zene- és énekművészet muzsája mellé még a komoly Minerva Corregióit is meghívták, hogy ne csak szívők és érzeikeiket, de ismeretek után szomjazó lelküket is gyönyörködtessek. Majd később Amerika, Anglia, Németországban is nyilvános, tudományos estélyek szerveztettek beléptijegyekkel, és a közönség egyegy tudós előadására oly lelkesen sietett, mintha csak valamely vilghírű mester nagyszerű új operája került volna színre.

Nálunk az alkotmányos kornak beálltával jelent meg e kedves vendég először Budapest. Aztán több nagy városban is általános érdeklődést gerjesztett.

Itt Kassán első ízben a főreáltanoda tanárai nyitották meg, 1871-ben termeiket e célra. Antolik, Hidegh, Alföldy a természettanból, Miskovszky, Szemak, Paulikovies a mű-, német-, magy. irodalom-történetekből tartottak nyilván. felolvasásokat. A szép sikertől indítatva többen követőikké lőnek.

*) Ez irányban, mint értesülünk, a polgármester ur a kellő lépéseket megtette. Szerk.

igy az egyházi reform-, a kereskedelmi ifjúsági egylet stb. részéről rendezettek ily előadások.

Néhány évig aztán elnémult a komoly muzsika, bár többen soványra várták megszólalását.

Végre a mult év végén, három főrealtánár, dr. Lutz, Vadász, és Bacsonyi egyesültek avégre, hogy a természettudományi ismereteket városunk tágabb köreiben is terjesztjen fogják. Az előadások cyclusa e hó 11. fejeztetett be. 13 előadás volt, melyeket közel 1000-en, többnyire előkelő hölgyek, buzgalommal s nagy figyelemmel hallgattak. A kor színvonalán álló, mély-tudományú s mégis könnyen érthető, vonzó-modorú, kitűnően tisztamagvarságú elméleti előadások becsét növelték a gyönyörű s jól sikerült kísérletek. Egy résznek dr. Lutz természettani, a másiknak Vadász vegyész, a többinek Bacsonyi előadásai tetszetek leginkább. Mi ovakodunk az érdem aranyalmáját közölnök csak az egyiknek nyújtani; szivesebben megosztjuk azt mindhárom között. Mindenesetre köszönetet érdemelnek a buzgó tanár-urak, kik önzetlen áldozatkészséggel nyitak fel a közönség előtt szellemi kincseik tárait s azt oly sok élvezetes órában s hasznos ismeretekben részesítették. Reméljük, hogy jövő ősszel ismét megnyitják az intézet termeit a tudásszomjas hallgatóság részére. Az ily felolvasásoknak üdvös befolyása, haszna, oly megmérhetetlen, az azok hatásáról való meggyőződés oly mély, hogy azt elpalástolni, vagy bebizonyítani éppen úgy felesleges, mint azt, hogy a világitó fény az éj homályába világot derít.

Városi élet.

A márc. 8. kezdett s folytatva tartó városi közgyűlés a kötségetési tervezet egyes tételét tárgyalja. Közben a szönyegre került következő tárgyak fölött is határozott. Eder Ödön bizottsági tag indítványára a miniszterelnöknek, Tisza Kálmán belügyérnek bizalmat szavazott s ily értelemben szerkesztett irat felküldését állapította meg. Gliczy Kálmán volt pénzügyértől szívből fakadt búcsút venni határozta el. A volt belügyér Szapáry gróf leiratát, hogy tárcájától megvált, tudomásul vette. Az összes miniszterium e hó 2. kelt s az ország összes közönségéhez intézett körlevelét „eljen-zés”-rel fogadta. — Temesváry Lajos szinügazgató lemondását tudomásul vévén, a színházat Laszy Vilmosnak adta ki egy évre. — A budget egyes tételénél tett indítványok és hozott határozatok ismertetését a budget közelebbi részletezése alkalmára tartjuk fen magunknak.

Hazai ügyek.

A magyar királyi miniszteriumnak 772. elnöki szám alatt valamennyi megye, szék, kerület és város közönségéhez kiadott körlevele:

„Ó esziráni és apostoli királyi Felségének legkönyvemesebb elhatározása folytán az ország kormányára hivatvan, sietünk ezt, és hogy a kor-

mányt már átvettük, a megye, vidék, kerület vagy város közönségével hivatalosan tudatni.

Bizonyítvány ismeretesek a megye, vidék, kerület vagy város közönsége előtt hazánknak viszonyai: — ismeretesek a súlyos körülmények, melyek között a kormányt elvállalni hazafiúi kötelességünknek tartottuk.

Meggyőződésünk az volt és az ma is, hogy az oly komoly pénzügyi és kormányzati bajokon, aminök között élünk, segíteni gyorsan és gyökeresen csak úgy lehet, ha egyesülnek odára mindazon hazafiak, kik az ezen szempontból sürgetős és égető kérdésekre nézve egyetértének.

Ez egyesülést előmozdítani tartottuk éppen ezért mindenekelőtt kötelességünknek; ennek megszilárdulására és általánossá tételére hatni tartjuk további teendőink egyikének.

Addig is azonban, míg ezen az uton megteheti a törvényhozás a közérdekben szükséges intézkedéseket, kötelességünk erőlyesen végrehajtani és végrehajtani a fennálló törvényeket.

A törvény tisztelete minden államnak egyedüli biztos alapja; — a jó közigazgatás, a személy- és vagyonbátorság a haza jólétének, a honpolgárok megelégedettségének nélkülözhetetlen követelménye; — az államhazartas rendbenlété minden állam fennhatóságának elutasíthatatlan feltétele, és nekünk elutasíthatatlan feladatunk: megtenni ezek érdekében saját törvényes hatáskörünkben mindent, mi tőlünk telhetik, és felügyelni arra, hogy mások is megtegyenek ez érdekben mindent, mit a törvények értelmében megtenni az ő feladatuk.

Nem kételkedünk afelett, hogy a megye, vidék, kerület vagy város közönségénél a legnagyobb készségre fogunk találni etekintetben. — hogy fel fogjuk lelmi mindazon támogatást, amely e cél elérésére okvetetlenül szükséges, és amelyet varni és kívánni törvényadta jogunk, sőt kötelességünk.

Hazánkban a közigazgatás sok részben az önkormányzatra van alapítva; óhajtatunk, hogy ez még nagyobb mértékben így lehessen; de ezen óhajtatunk csak úgy teljesíthető a magyar állam érdekeinek megfelelőleg, ha a hatóságok mindenikében feltaláljuk a törvény iránti tiszteletet, fel a készséget a törvények és a törvényes rendeletek gyors és erőlyes végrehajtására.

Részünkről midőn ezt a megye, vidék, kerület vagy város közönségének figyelmébe ajánljuk, ki nyilatkoztatjuk azt, hogy — miként ez kötelességünk is — mindig tiszteletben fogjuk tartani az egyesek, testületek és hatóságok jogait, de egy-szersmind ügyelni fogunk arra, hogy egyesek, testületek és hatóságok egyaránt teljesítsék törvény szerént kötelességüket.“

Budapestben. 1875. márc. 2-án

B. Wenckheim Béla, s. k. Trefort Ágoston, s. k. Szende Béla, s. k. Perczel Béla, s. k. Tisza Kálmán, s. k. Szell Kálmán, s. k. B. Simonyi Lajos, s. k. Péchy Tamás, s. k. Gróf Pejaesovich Peter, s. k.“

Valóban e széles hazában alig lehetett volna összeillőbb párt találni. A férfiban özpontosulva minden, mi férfit nagygyá és nemessé tesz, a nőben minden, mi nőes, szende és elbájló: s aztán egyik a költészet, másik a művészet muzsájának gyermeke. Az egyik eszmét adott, a másik hangokat kölcsönzött, hogy így ketten egyesülve képezzenek egy tökélyes egyszerű egészet. A lányka zavarba jött, keblének egy nyugalmába földi sóhajok törtek s a kedélyvilág titkos tengerének kristálytükre háborogni kezdett. Maga sem tudta, miért.

— Ön költő. — szolt a lányka égő arcra. — vonásából látom, olvasom. Ön Isten ihlett látnoka. Oh mennyire szeretném dalait ósuerni!

— Most irtam egyet, még alig száradt fel a tinta, kegyednek ajánlom s ha dallamosnak találja, énekelje el, ez leend költészetem legédesebb jutalma.

— Köszönöm, köszönöm. — rebegé a lányka örömmel; — egy költő eredeti kézírata az első kézből az enyémbe jut, tisztán, szeplőtlenül, mielőtt a közönség és saját ismerné és bíraltatná! Oh olyan ez, mint a ma született pünkösdi rózsá, melyet saját kezünkkel szakítunk a töről. Ez teszi fölötté bessené előttem e költői ajándékot.

— Ne feledje, hogy e tavaszi ének pünkösdi előestéjéről szol, midőn eljőve a Szentlélek tüzyelve, s kegyedet tündéri zenével s az én keblemet menyenyei tüzevel árasztotta el: valami látnoki sugallatból énekeltem meg a mai gyönyörű napot, mely elélpályámnak forduló pontját képezi.

— A költő nem olyan ember mint más haladó, — felelt mosolygva a lányka, — neki e tuláradó hódolás és magasztalás jó jellemvonása; egy nyíló rózsá, egy napugár, egy dalos leány felizgatja képzelődését, lantot ragad, megénekli, s azután ismét más tárgy láncolja le figyelmét.

Levelezés.

Szepsi, márc. 8.

T. szerkesztő ur!

Az egész város közönséget szomorú hangulatba ejtett eseményről kívánom értesíteni. Mintegy 8—10 napig csaknem minden éjjel tüzi látna riasztotta fel álmaiból Szepsi lakosságát. Több ház és esür égett le. Azon körülmény, hogy a vész rendszeren az éjjeli órákban s mindíg a városnak északi részén támadt, méltán azon aggodalmat kelté mindenkiben, hogy itt gyujtogató úzi borzasztó merényletét. Ezen hiedelem meggyőződössé vált, midőn legközelebb, t. i. f. hó 4. éjjel — amaz erős északi szél dühöngésekor — ismét s ugancsak a város északi részén ütött ki a tűz. Ekkor az egész város elhamvasztatásának célbavétele már mindenki előtt bizonyosnak tűnt fel. Általános rémület szállta meg a lakosokat, annyira, hogy sokan értékes tárgyaikat a pincekbe szállították. E nyomasztó állapotot még fokozta két polgárnak azon erősen vitatott állítása, hogy ók a kertek alatt levő egyik szántóföldön e szavakat látták a hóra kiírva: „Felgyujtom a várost s azután felakasztom magam.“ A város tanácsa által alkalmazott óber felügyeleti rendszabályoknak sikerült végre a tettest kinyomozni. Ez B. nevű korhely eszmadia, ki éjjeli kóborlásai miatt gyanuba vétetvén, elfogattott s a szépsé kir. járásbíroság által vizsgálati fogságba helyeztetett. Az őt illetőleg eszközölt házmotózas alkalmával gyutacséskélet (ugynevett esőva) is találtatott lakásán. Ez képezi a corpus delictit.

Jászó-Mindszent, márc. 9.

T. szerkesztő ur!

Fogadja be, kérem, jelen közleményemet lapjába, legatöbb nyilvánossá lesz, hogy mi törtehetik meg a felvilágosodottnak gúnyolt XIX. században is.

A legközelebb-mult napokban Zemplénmegye egyik tótajku községéből 5—6 parasztságosnyból álló társaság jött át megyénkbe, kik azon ürügy alatt, hogy Krisztus koporsójára gyűjtenek, ugyan-csak a tótajku községekben valóságos körutazást tettek s az együgyű népek vallásos érzületét onzó celjakra zsákmányolták ki. — Eljárásuk gonosz-sága leplezetlenül áll előttünk, ha annak egyes részleteit tekintjük.

A társaság feje, ki magát „personaliskának nevezi, hentesasszony; arasznyi nagyságu s lelőg keresztet visel nyakán s minduntalan szolozsmákat mormol, még ha valakivel szoba áll is. E megtestesült a hitat vezetése alatt volt s zente k a megsarcolandó faluba processio-szerű ünne-pélyességgel mentek be, amennyiben már a falu végén leszálltak szekereikről s szokott rendbe összeállva énekeltek. Ezután következett a capacitatio. Eléadták az összesződült népek, hogy ók szent küldetésben vannak, hogy t. i. Krisztus koporsójára gyűjtenek, s az összegyűjtendő pénzt

— Ne higgye, kisasszony. — szolt a meggyőződés hangján Balassa: — eddig e magasztos szenvedélyt nem éreztem soha. Imádtam anyámat, szerettem e szegény lealázott hazát, műveltem nemzeti kincsünket, a szép magyar nyelvet, sirattam ifjan elhervadt jó fejedelmemet: de más nem érdekelt. A diszes nővilág őrületlenül hagyta keblemet. E peretől, e pünkösdi előestétől kezdődik új korszakom, új világom. Oh, mondja, nem lenne-e hajnalcsillagom, költészetem muzsája s kiapadhat-lan forrása, hogy e viharoktól dult hős vedangyala?

Az ürholgy megdöbbsent e heves beszéd alatt. Futni akart, de szíve nem engedte. Félrefordítá arcát, hogy ne lássa az esdeklő lovagot, de nem volt ereje levenni róla szemét.

A delej hatása kölcsönös volt. A lányka csodaszép éneke elbűvölte a költőt, s a költő szenvedélyes herva lángba borította a fiatal nő szívet.

— De uram. — rebegé, — ön az utfélen megrohan, én nem tudom, szabad-e ily nyilatkozatokat meghallgatnom.

— Igen is. A természet örök, elévülhetetlen jogánál fogva becsületes kérő vallomását szabad meghallgatni. Zord idöket élünk. En táborba száll-ok, s nines idöm az illem és udvariasság szabályait megtartani.

— De hát ki és mi ön? ha szabad kerdennem.

— En költő, ön művésznő, egy családból eredtünk, az isteni szép eszményi országából, Ne rontsuk illúziókat nerekkel, ne hozzuk kérdésebe vagyonusukat, rangunkat, állásunkat, s egy esz pat rokon szórszállhasogatásait, valjon összeillünk-e? Elég ha szívünk és szellemünk rokon, elég ha lelkünk egybeforr s felettünk a magas eg azt mondja: méltók vagyunk egymáshoz.

— De anyam, apám, nagybátyám. — hebegé ingadozva s reszkelve a leány.

(Folytatjuk)

TÁRCA.

Balassa Bálint.

— Irodalomtörténeti elbeszélés. —
(Folytatás.)

— Kérem kisasszony! hagyja lábainak nyomát emléklő itt: gyöngyökkel és gyémántokkal fogom kihimeztetni a sárfoltokat. Lagdrágább ereklyém ez leend.

Bálint hangja oly kérélog suttogott, s oly rendkívüli volt e jelenet, hogy az ürholgy, bár úgy látszék, lehangozt vala, mégis elmosolyodék. — Köszönöm lovag ur. — szolt s keresztül lebbent a mentén; — már tiszta gyepre léptünk, valóban sajnálom e szép viola-bársonyt, hogy eny-nyre beszennyezém.

— Ne sajnálja. Oh, ha e ruha érezni, hallani, látni tudna, áldaná érte kegyedet, mert dícső művésznő lábai érinték, kinek szíve és lelke a mennyben lakik.

— Önt lovag ur nagyon elragadta ájtatos énekiem: bizonyára vallásos kebellet bír, s így megmagyarázható sajátosság magaviselete, mi nagyon hasonlít a mult századok lovagiasságához, midőn a nőket rajongva isteníték.

— Nagyszerű századok, eltűntetek! Eltűntek vallásos lelkesedés, fényes eszményképek, iszonyu fogadalmak és vándor-dalnokok, kik lanttal kezökben panszolták el szívök keservét az imádtott urnó váráblaka alatt.

Balassa arcán diéskör sugárzott, mintha lát-hatatlan kezek pálmakoszorút tűznének homlokára, melyen ott fénylett az isteni láng, a költészet esillaga.

Az ismeretlen lány rá bámult, hosszan, sokáig, mintha szívébe akarná vézni e remek voná-sokat, pillanatra mindkettő elnémult, sőt, úgy tetszék, az egész természet magasztos esendőt iut.

Jeruzsálembé küldik. Határozat és célt nem tévesztő argumentumként eléadták továbbá, hogy ők oly énekeket tudnak zengeni (?), melyek biztosítják a községet tűzkár és jég, valamint minden rágalys nyaralva ellen. s a keneteljes éneket valóban el is éneklék vala. — Nem mulaszták el azonban megjegyezni, hogy a nép ne várja magára az új áldását, ha nem adakozik azon ájtatos célra, mely miatt őket látogatásukkal megtisztelték. S a nép jámbor együgyűségében mindent elhisz, az utolsó falat kenyert is megvonja magától, hogy adakozhassék az érintett célra.

Igy történt ez múlt hó 27-én Abaujmegyei Jászó-Mindszent községben is, melyet a megjelölt társaság szintén utba ejtett.

A község lakossága értesülvén a hírből ismeretes szent társaság közeledtéről, a haragoktól meghuzata, s az enéklő karavánt harangzúgások közepette s valódi tiszteletnyilvánítások között kísérté végig a falun, sőt bevezette a templomba is.*)

Mint értesülünk, csupán ezen községben 200 frton felüli összeget kaptak.

Ez oly sajnos jelenség, mely komolyan int, hogy a népet a butaságból kiemelni s nevelni ügyekezünk.

Egyébiránt az egész társaság Abaujmegyei rendőrsége által elfogatott s az illetékes szemlélmegyei közigazgatási szolgabíróhoz fedezet alatt elszállíttatott. m—u.

V e g y e s e k .

— F. hó 5-éről 7167. sz. a. kelt igazságügyminiszeri egyik rendelet, törvénykezési tekintetben, Sáros megye Minaróc községét, mely eddig a giráltyi járásbíróshoz tartozott, f. évi ápril 1. kezdődő hatályal, a szvidniki járásbíróshoz osztotta be.

— A szini bizottmány, e hó 9. határozatához képest, a jövő télre Lászy Vilmos ismert nevű vidéki szinigazgatónak adta a színházat. — A siker, melyet eddig Lászy aratott, névszerént győri szereplése, élvezetes estékre enged következtetünk.

† A következő gyászjelentést tettük: Lalánczy sz. de Calzada Amália s gyermekei Vilmos, Lajos és Amália, Vadász sz. de Calzada Antonia s fia József, ugyszintén néhai Komjáthy sz. de Calzada Teréz gyermekei Éva, Jolántha, Bertalan és Ilona, szomorodott szívvel jelentik szeretett nagybáijuknak szentmiklósi és óvári Pongrácz Sebastyén, Abaujmegyei bizottmányi tagjának, rövid szenvedés után f. hó 10-én esti 11 órakor a halotti szentségek ájtatos fölvétele után 81 éves korában történt gyászos kimúltát. — A boldogult a régi jó táblalábak egyik tisztas alakja volt. Hült tetemei szombat f. hó 13-án tétettek a buzitai sírkertben örök nyugalomra. Áldás hamvaira!

— A jászóvári prom. r. növendékpapság „Remény” önképző egylete e hó 10. tartotta évi ünnepélyét szavalattal, énekek és zenével. Az ünnepély egészben azon benyomást gyakorlta a hallgatóságra, melyet érezni szoktunk, valahányszor s főképp a fiatalokra vonatkozólag azt látjuk, hogy ez nemes gondolkodással törekzik megvalósítani, amit a költő így fejez ki, hogy „minden órádnak leszakadott virágát!” S míg az embert új remény tölti el a haza reményei iránt, önkénytelenül azok felé fordulunk, kik az ily szép törekvések előtt az utat egyengetik. — Az ünnepély fénypontját a „Rákóczy-induló” férfi-negyed képezte. A vendégek zajos tapsokban törtek ki, s az énekkarnak ismételnie kellett az indulót, melyre ugyan melyikünk szíve nem mozdul meg a helyén? — Nem esékélyebb tetszést aratott az elnöki zárzó tiszta, eredeti magyarsága.

— A Kassai egy-éves önkéntesek m. szombatn rendezett táncestélye igen szépen sikerült. A „Löderer” nagyterme vagy 30 pár táncost fogadott magába, épen annyit, amennyi különös szorokodás nélkül járhatta végig a táncrendet, melynek egyik pontja azt mondta, hogy „csárdás virradtig!” Tartott „kémzenélnek” eredményeül tölemlitjük, hogy a hölgy koszorúban a hegyaljai, hernádvölgyi, eperjesi, szóval a vidéki szépeket is képviselve láttuk. Azt sem szabad elhallgatnunk, hogy az egész estélynek bizonyos magyaros zamatja volt.

— A Kassai „Népbank” f. hó 14-ére hirdetett közgyűléséről, mely igen népes volt és példás egyetértéssel folyt le, legközelebb bővebb tudósítással szolgálunk.

— Hüzt lótt a minap Willnrotter H. ur a város érdekében. Akik a gonosz állatot látták, azt mondják, hogy igen szép példány.

— Kimutatás a Kassai árvák és szegények háza, valamint az óvodának tőkebeveteléről, kiadása- és személyzete állapota 1874. évről. — (Vége.) — Kiadás: Új tőkeesték (összesen: 3420 frt 21 kr.), személyzeti fizetések.

*) Tudunkra a plébános meg akarta gátolni a harangzúgást, de kapacitációja a nép fanatizmusán hajótörést szenvedett.

dragasági pótlekek, elemezés, világítás, fa-fuvar és -vágás, ruházat és javítás, ruha- és fehérenemű tisztítása, ház és szobák tisztítása és fűlészere, iskolai szükségletek, az intézetben kívüli szegények segélyzése, ideigl. kölcsönképen kiadott pénzek, mindenféle külön kiadás címén a szegények házára 6089 frt 50 kr., az árvák házára 6650 frt 78 kr., az óvodára 893 frt 93 kr. — összesen 12,633 frt 46 kr. — Maradvány: 5 frt 13 kr. — Személyzet: alkalmazásban volt 3 férfi és 7 nő, gondozás és óvás alatt 97 férfi és 92 nő, — összesen 199. — Megjegyzendő még, miszerént a tőkék állapota 1874 végén, eddig követelt sorrendünkben, a következő volt: sz. h. 28,482 frt 53 kr., a. h. 21,110 frt 53 kr., é. 10,899 frt — kr., — összesen 60,492 frt 06 kr.: s továbbá: a város a szegények és árvák házának évenként 50 öl tőgyfát ad.)*

— Kupa-i levelezőnk tudósít, hogy ott e hó 11. a Mánta-patak mellett egy kis lány petroleum-forrást fedezett föl. Az iskolából menet megszemlázott a leánya s hugyogó forrást vevén észre, inni akart. A viznek azonban olyan különös szaga volt. — Levelezőnk értesülvén a dologról, másnapon személyesen győződött meg a hallottak valóságáról. Kísérletet is tón. A folyadék — ugyanond — ég, de serceg s később elalszik, mit annak tulajdonít, hogy a forrás közel esik a patakhoz s ennek vizével elegyedik. A forrás különben, melyet a lakosság — bár elképzelhető, mily eredménynyel — már is kezd használni, a „Judithinum”, t. Bartha P. földbirtokos kertje s a községi rétfelek között van. — Mindenesetre érdekes hír, s bizony jó volna, ha Abauj vármegye petroleum-forrással dicsékedhetnék.

— A bukovinai magyarok részére a budapesti orvosi kör néhány tagja egy kis körű vasesor alkalmából 19 frot gyűjtött: ugyane célra gyűlt össze az északeleti vasutépítő vállalat ki-sajátítási osztályában 25 frt.

— Mai számunkkal veszik t. olvasóink az „Új Idők” előfizetési felhívását. Midőn e vállalatot a közönség pártfogásába ajáljuk, nem tehetjük ezt azon megjegyzés nélkül, miszerént ha az idezett tartalmas lappal eddig kevesebbet foglalkoztunk, ez csak lapunk szűk terén mult.

— Az angol alsóház elvetette a billt, mely Skócia egyetemének meg akarta engedni, hogy nőeknek is adományozhassák a tudori rangot.

— A belga király, Lipót, múlt évi dec. 3. megjelent kéziratában év 25,000 franknyi jutalmat tűzött ki valamely fontosabb értelmi munkára. A pályázati idő első 3 évében a jutalomért csupán belga írók, a 4. évben már idegenek is versenyezhetnek. Meg vannak állapítva a kéziratban a pályatételtek is. A kézirat szövege a „Budap. Közl.” e hó 10. számában olvasható.

— Bukovinai testvéreink javára a következő adományokat tettük: Orbán 1 frt, Schmidt 1 frt 10 kr., Stöhr 1 frt, Benedek 1 frt, Szigaróvics 1 frt, Bolkay 1 frt, Károly Gy. H. 1 frt, N. V. 1 frt, Klimkovic Béla 60 kr., D. J. 20 kr. — összesen: 8 frt, 90 kr. a mult számunkban közölt összeggel: 35 frt. 20 kr. (Folytatjuk.)

I r o d a l o m .

(Vége.)

A „Magyar Könyvesház”-ból egyelőre évenként 2 folyam (kötet) vagy 20 fűzet jelen meg. Előfizetési ára egy folyamnak 2 frt. Egyes fűzet ára 20 kr. A fűzetek az előfizetőknek bérmentve küldetnek meg.

Minden, egy folyamtól képező 10 fűzethez külön címlapot és tartalomjegyzeket nyomtatunk, úgy, hogy a fűzetek együtt is be lehessen kötetelni. Fogunk továbbá olesó és díszes bekötési táblákról is gondoskodni, és ez által elősegíteni azt, hogy bárki s bárhol idővel igen csinos könyvtárra tessen szert.

A „Magyar Könyvesház”-at a következő művekkel indítjuk meg:

Anyos Pál költeményei. — Kármán József: Fanni hagyományai. — Aristophanes: A bekak, fordította Verees Ignac. — Turgenoff: A fatalista. Beszély. — Tennyson: Enid (király-idyllék.) Fordította Csukásy József. — Erekmann-Chatrin: Francia életképek. — Saecher-Masoch: Holdas éj. Beszély.

Terveztük továbbá, s részben már a sajtó alá rendeztetjük a következő magyar írók részint eredeti, részint fordított műveit:

Anyos Pál (prózaí íratja), Barcsay Abraham, Báróczy Sándor, Benőfy Soma, Besenyei György, Bozay Pál, Császár Ferenc, Czako Zsigmond, Dayka Gábor, gr. Dessawffy József, Döbrenté Gábor, Dugonics András, Fábian Gábor, Faludi Ferenc, gr. Gvadányi József, Horváth Cyrill, Horváth Endre, Kazinczy Ferenc, Kis János, Kuthy Lajos, Péczeli József, Révay Miklós, Riskó Ignác, Baróti Szabó Dávid, Szentmiklósy Alajos, Szrenvey József, D. Takacs Judit, Tinódi Sebastyén, Tóth Endre, Vajda Péter. Végre Székely Sándor népköltési gyűjteményét (mintegy 1200 szamra terjedő ballada, népdal, mysterium stb.)

Midőn a „Magyar Könyvesház”-at a magyar nemzet pártfogásába ajánlunk, reméljük, nem lesz

*) A t. beküldő fogadja szives tudósításáért őszinte köszönetünket. Ez körülbelül az első eset, hogy töltünk — egyénileg — kissé távolabb eső körből, utánjárás vagy sürgetés nélkül vetünk valamit! Elégteletül szolgál látnunk, hogy többen osztoznak azon egy véleményben, miszerént a sajtónak és közönségnek karöltve kell a közérdek szolgáltatásában a közj felé haladnia. Szerk.

olvasókör, kaszinó, egylet, önképzőkör, küzségi és népkönyvtár, amely azt örömmel ne üdvözölne; de számítnak azonkívül az irodalombarátok, lelkesek, tanárok és tanítók, a lelkes nők és a törekvő tanuló ifjúság támogatására is!

Csekélynek látszó eszközökkel nagy culturalis célt akarunk elérni, s azért bizunk a nemzet jobbjainak tettleges részvételében!

Budapest, 1875. stb. —

Ha a főnebbi sorokhoz ajáló megjegyzéseket kellene tennünk, s az alkalmat fölhasználna, korhadt állapotokat, felfordult világot akarnánk rajzolni, percig sem lehetnénk tétovában. Mert vessünk csak futó pillantást hölgyeink asztalaira. Pompás kötetű díszmürek, folyóiratok, divatlapok, regények stb. hevernek azokon. Boldogország, amelyben így pártolják az irodalmat — véli az ember. Aztán közelebb lép, s örvendhet, mert — tisztelet a kivételeknek! — magyar klasszikust, magyar divatlapotbiz ritkán fog ott találni csak egy szálát is! — És továbbá a nagy közönség azon része, mely nem egy órárt regényolvasással tölt — ismét tisztelet a kivételeknek! — inkább gyönyörködik a sikamos, korcsmai éleekben gazdag, selejtes, vagy a Ponson du Terrail-féle gyártmányokban, semmint olyanokban, melyek az örök-szép szolgálatában kedélyképző olvasmányul kínálkoznak. Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai stb. nemzete a külföldről importált könnyebb olvasmányt, s nem veszi észre, hogy jeleseink regényeit ugyanaz a külföld sorra fordíttatja saját nyelvére!

Senki se értsen minket félre! Mi ezzel csak azt akartuk mondani, hogy a külföld bizonyára sohasem fogja a magyar irodalmat fölvirágoztatni! Nem is annak a dolga; hanem a miénk! S nyelvben él, nyelvben hal a nemzet.* Ennélfogva nekünk először saját irodalmunkat kell pártolnunk, és csak azután vennünk a művelt Európa nagybecsű termékeit. S erősbén bátran kimondjuk, hogy még áldozatok árán is így kellene tennünk!

Pedig ezen áldozat is többnyire csak látszólagos volna. — Akárhányszor hallók a kifogást: miért jártnék én magyar divatlapot, mikor az, — a berlini „Bazar” stb. megjelenése után csak vagy két héttel közli a divatot. — Bezzeg nagy baj!

A divattal foglalkozni nem kenyerünk. Véleményünket azonban már csak kimondjuk, ha meg olyan naivnak fogna is föltűnni, s ez az: hogy (föltérén, miszerént annyira rabjai akarunk lenni e zsarnoknak) habár a divat elég szeszélyes, e szeszély tartama mégsem oly rövid, hogy 1—2 hét valami roppant különbséget tenne. S ismét, tennünk, hogy ha volna annak a magyar divatlap-szerkesztőnek 100—200 ezer előfizetője, hát bizony az sem járna a világvárosok mögött. — Aztán végre is némi áldozatról szölnünk. Egy divatlapunk meg tán csak mégis van, mely igényeinknek megfelelő képes?

Sokat mondhatnánk még e tárgyról; de célnkhöz képest a „fölbívas” egyik pontjára nevez kívántunk csak megjegyzést kockáztatni. Az illető pont azt mondja, hogy ujjabb íróink műveire vonatkozólag a kiadónak meggyőződése az, „hogy a választás szigorú szabad alább hangolnunk; de azért ezek közül is csak jót és érdekeset adunk.”

Helyes: jót és érdekeset! A tétel első része azonban mintha nem volna eléggé világos. Egész általánosságban megvalljuk, ellenkező meggyőződésben élünk. Aljárjuk ama passust, ha úgy érti a t. kiadó, hogy régebbi íróinknak igen sok műve rég elvesztette varázsát, hogy egy vagy más oknál fogva nem közzölhető, s ekkép elfogadjuk, ha „ujjabb” íróinknak nagyobb tért akar engedni, de — csak úgy, ha az a „jó és érdekes” általános műbecsessel fog birni. Különbén semmi esetre.

Az „ujjabb íróink”-fogalom nagyon tág. Sokan vannak, akiket ezek közé sorolnak, s „írósigük” mátlól-holnapig tart. Az ember maga is íróva deklarálhatja vagy deklaráltathatja magát, s hírneve 24 óran túl nem él. Az ilyenek iránt a legnagyobb szigor is — enyhe eljárás. Az ilyenek protegált szárnypróbálgatásaiból nem kerünk. — Hiszszük egyébiránt, hogy efféle szellemóriások előtt zárva lesznek a „Magyar Könyvesház” kapui; és hiszszük, hogy aggodalmunk teljesen alaptalan. Biztosítékot nyujt ezirnt a kiadó aesthetikai képzettsége, s ízlése, melyhez még szakavatott írók tanácsával is fog élni. — A vállalatot ismételve a közönség figyelmébe ajáljuk.

Lapszemle.

..Életmentés és Egészség.”

— 1 évre 4 frt, 1/2 évre 2 frt, 1/4 évre 1 frt. —

Korunkat a humanizmus, az emberség, korának szokás neveznvi. Mi is azt hangoztatjuk. Emberséges erületünket kiterjesztjük az állatra is. Elborzadunk, ha látjuk, mint úti-veri a fuvaros nyomorult gobéjét, mely az szonnyu teher alatt sem megszakadni nem tud, sem azt tavaravonzolni nem bírja. Szinte szeretnők kikapni az atyafi

kezeből az ostort, s nyelét — neki fordítani. Hadd becsülne meg jobban kenyérkeresőjét. — De azért a jó ember holnap szabadon fogja ismételni ez állatkínzást!

S ha ember forog kérdésben, ha a társadalom valamely heréje gaszágot követ el, — csak-hogy patyolatba nem öltöztetik, szivart nem dugunk a szájába. S ennek fejében a jövő tőlje újra megeseleksi, hogy valamikép bekerüljön a vármegyére — télire. Mikor kibocsátották, bucsuzól azt mondta, hogy a viszontlátásig!

Sokat javitunk szóval, még többet rontunk tettel.

A nép szemét, figyelmét a testi-lelki jókra irányozni — mintha nem igen tudók? Vagy tán nem tartozik ez hozzánk? ...

Számtalanszor mondjuk, írjuk: „népnevelés, jöjjön el a te országod“, szinte unalmassá vált; de ami a nevelés alapföltételét illeti, hogy legyen mit és sikeresen nevelni. testben-lelekben erőteljes nemzedéket — erről csak ujabbban kezdünk bizonyos irányban emlékezni. Az idősök között és általuk a rájuk bízott gyermekek között pedig pusztítanak a bűnök, gondatlanság és butaság.

(Folytatása következik.)

— Vettük a lapunkban már jelzett „Egyetemi Híradó“ első számát, a következő tartalommal: Programunk. Tanügy. Egyleti hírek. Vegyes hírek. Tárcá. — A lap célja: „a főtanács ifjúságának körében eddig észlelt s a jövőben felmerülő hiányokat feltüntetni; orszorozni a nyelviséget, majd meg biztatni, biztatni a komoly törekvésre, ott, a hol e buzdításnak, a biztatásnak szükségét látjuk; szóval mindenkor és mindenben, a hazai főtanács ifjúságának érdekében küzdeni“; egyzersmind pedig kijelenti, hogy a tanuló ifjúság oppositiojának körölye, a tanári kar ellen, lenni nem akar „Ily opponálás, ugymond, célunk nem lehet, sőt azt károsnak és oktalannak tartjuk; — a mi nem zárja ki azt, hogy lapunk hasábjait, az egyes felsőbb tanintézetek tanrendszére, vagy a tanítás módjára vonatkozó helyes, éleszerű megjegyzéseknek észrevételeknek, illetőleg az egyes esetekben felmerülő netaláni jogosult panaszoknak megnyissuk. — Mert ez korántsem azonos a a tanári kar elleni oppositioival.“ — A lap előfizetési ára: 6 hóra (márc.—aug.) 2 frt. — Az előfizetéseket Budapest, koronaherceg-útea, 3. sz. I. em. küldendők

Szini szemle.

A mult héten három ízben történt meg, hogy az előre hirdett darabok helyett a szereplők egyike vagy másikának kézbejött gyöngékedése következtében mások rántattak elé, mi a legtöbb esetben igen lehangoló hatással van a közönségre. Az előadás is ily esetekben természetesen az egyik vagy másik szereplőnek készületlensége miatt nem lehet összesség s így zavartalan élvezetet nem nyújthat. Legkisebb mértékben vonatkozik ez ítéletünk a „Csikós“ népszinműre, melyet hétfőn „Dunanan apó és fia“ helyett használtak kisegítőül. A cserét, mi magát a darabot illeti, örömmel vettük; de az előadás csak félsikerrel dicsekedhetik. Német igen szépen alakított. A többi szereplők is nemes buzgalommal igyekeztek. De csupán Pártényi elégített ki teljesen, kinek eredeti játékát a közönség mindvégig tetszénnyilatkozatokkal kísérte.

Roszabbul ütött ki a „Fantasio“ helyett elévett „Dunanan apó és fia“ s még kevésbé felelt meg a várakozásnak a „Kaunitz és Richelieu“ helyett adott „Falu rosza“a. Az elsőben Nyilvay nyújtott volna kárpótlást, ha a rosullét látható és hallható kifejezései nem akadályozták őt alakításában s énekében. A többi szereplők csak közepes sikert mutathattak fel. A „Falu rosza“-ban minden jól ment, csak a főalak nem volt az. melyet már megszoktunk. Timár nagyon sokodalu, gyakorlott színész; de Tihanyit e szerepben el nem érte.

A többi négy darab, melyeket a mult héten láttunk, mind kitünően sikerült.

Mindenekelőtt Pártényi jutalomjátékát „Mendez Diana“ szinművet kell kiemeltnünk, melynél csak azt fájjaljuk, hogy üres ház előtt adatott. A darab nagy művészettel kidolgozott szinmű. A szerepek benne tanulmányt s nagy gondot igényelnek. Az előadás minden tekintetben kifogás-

talán volt. Az oroszán-rész mindenesetre a cim-hősnöt, Pártényi nyelét illeti. kihez méltóan sorakoznak Siposné, Lukácsy, Abonyi és Pártényi. Kőrösiné is a zárdanó, Abonyiné pedig a komorna szerepében teljesen helylyőkön voltak.

Ugyanazon határozott sikerrel, de nem kevésbé csekély számú közönség előtt adatott a kitünő vígjáték: „Angolosan“, melynek hőseit Lukácsy mesterileg ábrázolá s a közönséget megálatkódott hidegvérűségével a legjobb humorban tartá. John szolgálja hű képmása volt urának. Siposné a valódi nőiséggel erőnyei s gyengéjével ezuttal is híven tükrözöte vissza. A képet kiegészíti Ippelberger Salamon és az ő kedves Rózsikája. A kitünő vígjátékot a „Varázshegedű“ még kitünőbb operette követte. Ennek zenéje oly fölbemászó, megragadó, hogy a közönség láthatólag meg is volt hatva. Mathieu vén zenész alakjában van valami végtelenül megindító, s Timár tudta azt visszaütettni. A léleket elsorult. s a tuláradt érzelm burkja ösztönzerű tapsviharban patant fel, midőn az utolsó jelenet után, melyben az egyetlen kincsét, eltört hegedűjét, sirató zenés panaszos hangokban tört ki, a függőny legördült. A két darab közti időközt Balláné annyiszor magasztalt, ezuttal is művészeleg lejtett táncá töltö ki.

Legtöbb kárpótlást nyújtott a hét viszontagságairt a „Bajtal“, melyről, nehogy ismétlésebe essünk, csak annyit jegyzünk meg, hogy valóban megsomorító ily énekelni és játszani, mint különösen Németé. de Német is az alkalommal — t á t o n g ó r n e k. Mezei is erőteljes kifejezéssel énekel és játszott.

Közgazdaság.

(Vége)

Nem lehet elcsúszni a kiállítások fontosságát és horderejét elemeznünk: de — az előtünk fekvő „fölvívás“-sal szólv — a nálunk eddig rendezett vidéki tárlatok megannyi emeltyük voltak fejlődő iparunk emelésére. Pekintve már most Szeged földrajzi fekvését, a keleti tartományok közelségét, a mindenfelé elágazó közlekedési vonalak előnyeit, helyesen véli a kiállítási bizottmány, miszerint e tárlat, erkölcsileg s anyagilag egyaránt, hálásan fogja jutalmazni a kiállítókat

A kiállítási tervezetre nézve idézzük magát a fölvívást.

„A kiállítás a szegedi förealtanodai kétemeletes palotában 1876-ik évi augusztus hó 20-án fog megnyitattani, s ugyanazon évi szeptember 8-án befejeztetni s a kiállítással egy rendkívüli országos vásár fog egyidejűleg megtartatni, mely a kiállítás egész tartamára kiterjedend.

A kiállítási palotában, ugy ennek mellékhelyiségeiben, a kiállítási tárgyak elhelyezésére a szabad terek fentartásával 10,000 négyzöld méter terület fog rendelkezésre állni ...

A kiállítási tárgyak térdijai a legmérsékeltetebekre irányoztattak elé, s ezek mellett a kiállítási tárgyak szállításainál a szokásos armérsékletek ugy a teherszállítást, mint a személyjegyek kibocsátásánál elmaradni nem fognak.

A kiállítási ügy egy helyi nagyobb választmány vezérlete alá helyeztetett, mely feladatait ismerendi még a következő év elején a hazai iparos gazdaközönséget országos értekezletre egybevitni, ezen értekezlet nyomán mindazt fogantatni, ami a kiállítás és a kiállító jólfogott érdekeinek betöltésére kívánatosnak mutatkozik.

A kiállításon leendő megjelenésre és részvételre külön fölvívásainkat később lesz szerencsénk kibocsátani, ugy a jelentkezés alapján a bejelentési íveket kívánatra megküldeni, mindazáltal már ezuttal van szerencsénk ... támogatása s részvétele biztos kijelentését kikérni.

Ohajtunk mindenfelett, ha az érdekelt közönség vidéki bizottságokat alkotna s ezen

bizottságok legfőbb feladatainak ismornék a kiállításban minél nagyobb részvétet és megjelenést biztosítani.

A kiállítási tárgyak bíralati rendszabályai, s a bíraló bizottság megalkotása a kiállító vagy megbízott ügyviselőik értekezletén fog megállapittatni.

A főbb vonalaiban közölt tervezet, a rendezés- és kivételre megnyert szakértők buzgalma és ügyessége. föltönnünk engedi, hogy azon remények, melyeket az 1876-ik évi szegedi országos kiállításhoz, mind a maguk rendezők, mind a kormány s a hazai iparos- és gazdaközönség köttötek, — megvalósulnak, — hazánk közgazdasági viszonyainak javítására, az országos jólét előmozdítására!

A fölvívást Dáni Ferenc, az orsz. kiállítási bizottmány elnöke, Bakay Nándor, a végér. biz. elnöke, Reizner János, biz. jegyző írták alá.

— A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium a szöllőket károsító phylloxera rovárnak a szomszéd Ausztriában. Klosterneuburgban történt fellépése folytán, a gazdaközönséget a közel veszélyre figyelmeztetvén, további értekezés gyanánt kiíratta a klosterneuburgi intézet könyveiből azok névjegyzékét, kik a phylloxera föllépésének éve óta Klosterneuburgból szöllővesszőket hoztattak, s miután félt, hogy a phylloxerának terjedése első sorban azon helyekről fogna történni, hova az utóbbi évek alatt Klosterneuburgból vesszők hoztattak, a fennevezett miniszterium kötelességének ismerte, hogy az említett vesszők behozóinak névjegyzékét nyilvánosságra hozza, intvén legelső sorban ezeket, hogy egyelőre a szőlővessző-eladástól tartózkodjanak, másodsorban pedig figyelmezteti a gazdaközönséget, hogy a jegyzékben foglalt helyekről szőlővesszőt vásárolni óvakodjék legalább addig, míg a miniszterium által ez év tavaszán a gyanus helyeken eszközölt vizsgálatok eredménye közzétéve nem leend. — Az említett névjegyzékből fölemlítjük a következő pontokat: Abauj vm. 1869—70. Kassa: Müller János, 1872—73. Alsó-Novaj: Najmányi Antal. — Torna vm. 1869—70. Ráho: gr. Keglevich I.

Üzleti hírek.

Kassa, 1875. márc. 13. — Buza, a austr. mérőnkint, 3.85—3.75; kétszeres: 3.40; rozs: 3.30—3.10; maláta-árpa: 3.—; árpa: 2.50—2.40; zab: 1.75—1.65; kása: 5.85—5.70; kukorica: 3.—2.90; marbhus fontja: 24 22 20 kr. borjúhús: 24 22 20; barányhús: —; sertésbűs: 32—30; szalonna: 50—48; vaj, iteinkint 82—80; sertés zsír: 50—48; liszt, a austr. mérőnkint: 5—4.50; borsó: 6.50—6.20; lenese: 4.80—4.60; paszuly: 6—5.60; aszalt szilva: 8.50—8.10; örlött dara: 4.20—4.—; tatárka: 5.20—4.80. — Időjárás: lapunk zártakor — derült.

Szerkesztői mondanivalók.

Kinek szól? — Tudjuk is, nem is! — Lapunk megindításával egyidejűleg elhatároztuk, hogy rovatot nyitunk közérdeklő fölszólalások számára, melyekért mind alak, mind tartalom dolgában a **beküldő felelős**, amint ez „Szabad a vásár!“ c. rovatunkban *) alatt meg is van írva. Ugy látszik azonban, a petit nem cicero, s ha cicéronnál nagyobb betűvel volna is azon megjegyzés nyomva? — megeshetnék, hogy valaki az illető rovatért magát a lapot okolná. Ki-ki a maga izlése szerint. Ránk nézve azonban ez nem lehetvén közbűs, a főnebieket a „K. és V.“ érdekében hangsúlyoznunk kellett. Végre is lapunk nem azért van, hogy abba akarki betérolkőzzék.

L. J. urnak, Kapán. — Kérjük. A kiadóhivatalban intézkedünk.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: dr. Rössler István.

H I R D E T É S E K.

1562. Hirdetmény. p. 1875. A Kassai kir. törvényszék részéről közhírré tették, hogy a kereskedelmi cégekre vonatkozó és a kereskedelmi jegyzékbe foglalás végett ezen kir. törvényszékhez beérkező bejelentések az 1875. év folyamánban a „Budapesti Közlöny“ hivatalos értesítőjében és a Kassán megjelenő „Kassa és Vidéke“ és „Kaschauer Zeitung“ című lapokban fognak megjelenni. Kelt Kassán, a kir. törvényszéknek 1875. február 16. tartott üléséből. **Teleky Péter,** elnök. **Maxintóák Gyula,** h. jegyző.

204. Pályázat. eln. A Kassai kir. törvényszéknek megüritült s 1500 frt évi fizetéssel s 200 forint lakbér-illetékek javadalmazott bírói állomásra. Fölvívatnak az ezen törvényszéki bírói állomást elnyerni óhajtok, miszerint szükséges bizonyítványokkal támogatandó helyes kérvényeiket f. évi március hó 31. napjáig a Kassai törvényszék elnökségéhez adják be. Kelt Kassán, 1875. évi febr. 24. **Teleky Péter,** elnök. **Teleky Péter,** kir. törvényszéki elnök.

2573. Hirdetmény. p. A Kassai kir. törvényszéknek 1875. évi március hó 5. napján a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékbe beiktatott Zilinszky Imre liqueur, rosoglio és rum és mindennemű finomított szesz italok gyártási és áruálai üzlettulajdonos Kassán és cég alatt. „E. Zilinszky.“ Kir. törvényszék Kassán, 1875. évi március 9. **Teleky Péter,** kir. törvényszéki elnök. **Maxintóák Gyula,** h. jegyző.

2441. Hirdetmény. p. 1875. A Kassai kir. törvényszéknek 1875. évi március hó 2. napján a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékbe beiktatott Feldmann Mór nagyidai lakosság, vegyeskereskedő és cégbíraló cég alatt. „Feldmann Mór.“ Kelt Kassán, a kir. törvényszéknek 1875. márc. 9-en tart. üléséből. **Teleky Péter,** kir. törvényszéki elnök. **Maxintóák Gyula,** h. jegyző.

2300. Hirdetmény. 1875. p. A Kassai királyi törvényszéknek 1875. évi febr. 24. napján a kereskedelmi egyéni cégek jegyzékbe beiktatott Lingach Albert vegyes- és fuazterkereskedő Kassán mint cégbíraló és cég állt. „Lingach Albert.“ Kelt Kassán, a kir. törvényszéknek 1875. évi márc. hó 2. tartott üléséből. **Kéler József,** elnöki helyettes. **Török Lajos,** h. jegyző.